

Yliopistolaki

6 luku Yliopistojen ohjaus ja rahoitus

45 §

Tavoitteiden asettaminen

Opetusministeriö ja yliopistot sopivat määrävuosiksi kerrallaan yliopiston toiminnalle asetettavista koulutus- ja tiedepolitiikan kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista. Yliopiston puolesta sopimuksen allekirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja rehtori.

Jos yliopistokohtaisia tavoitteita ei saada valtakunnallisesti tai alakohtaisesti yhteensovitetuiksi, opetusministeriö päättää määrällisistä ja laadullisista tavoitteista siltä osin kuin ne ovat yliopistolle osoitettavan rahoituksen perusteena.

46 §

Valtion rahoituksen määräytymisperusteet

Opetusministeriö myöntää yliopistoille rahoitusta tässä laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi valtion talousarvioon otettavan määrärahan rajoissa. Määrärahaa korotetaan siten, että korotus vastaa yliopistojen maksamien arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuutta yliopistolle aiheutuneista arvonlisäverottomista kustannuksista. Korotusta tarkistetaan kahden vuoden välein viimeksi toteutuneen yliopistojen keskimääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Edellisenä vuonna yliopistoille osoitettua 1 momentissa tarkoitettua talousarvion määrärahaa korotetaan kertaluonteisia eriä lukuun ottamatta vähintään yliopistoindeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti. Yliopistoindeksi muodostuu yleisestä ansiotasoindeksistä, elinkustannusindeksistä sekä tukkuhintaindeksistä.

Opetusministeriö myöntää yliopistoille perusrahoitusta laskennallisina perusteina ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Opetusministeriö voi myös myöntää yliopistoille tuloksellisuusrahoitusta yliopiston tuloksellisen toiminnan perusteella.

Opetusministeriö voi rahoitusta myöntäessään asettaa rahoituksen käyttämiselle ehtoja ja rajoituksia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua yliopistoindeksin laskemisesta ja kustannustason nousun huomioon ottamisesta sekä 3 momentissa tarkoitettujen rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Laskennallisia perusteina myönnettävän rahoituksen perusteena olevista laskentakriteereistä päättää opetusministeriö.

47 §

Yliopistojen yhteisten menojen rahoitus

Opetusministeriö voi rahoittaa kaikkien yliopistojen yhteisiä toimintoja valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa.

48 §

Seuranta ja raportointi

Yliopiston tulee toimittaa opetusministeriölle sen määräämät koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja muut seurannan ja ohjauksen edellyttämät tiedot ministeriön määräämällä tavalla.

49 §

Maksatus

Toiminnan rahoitus maksetaan yliopistoille tasasuurina erinä joka kuukauden kolmantena pankkipäivänä.

Edellä 46 §:n 3 momentissa tarkoitettu tuloksellisuusrahoitus maksetaan yliopistoille opetusministeriön määräämällä tavalla.

50 §

Rahoituksen maksatuksen keskeytys

Opetusministeriö voi määrätä tässä laissa tarkoitetun rahoituksen maksamisen keskeytettäväksi, jos:

- 1) on ilmeistä, ettei rahoituksen saaja enää järjestä rahoituksen perusteena olevaa toimintaa, tai rahoituksen saaja olennaisessa määrin toimii vastoin tämän lain säännöksiä; tai
- 2) ne perusteet, joiden mukaan rahoitus määrättyä tarkoitusta varten on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet tai ne ovat olleet virheellisiä.

51 §

Maksetun rahoituksen palauttaminen

Yliopiston tulee viipymättä palauttaa sille virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti maksettu rahoitus. Yliopiston tulee palauttaa myös se rahoitusosuus, jota ei voida käyttää sovitun mukaisesti.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn toiminnan rahoituksen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

52 §

Takaisinperintä

Opetusministeriön on määrättävä maksettu rahoitus takaisin perittäväksi, jos yliopisto on:

- 1) jättänyt palauttamatta rahoituksen, joka 51 §:n mukaan on palautettava;
- 2) käyttänyt rahoitusta olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;
- 3) antanut opetusministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan rahoituksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan; tai
- 4) muutoin 1-3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut rahoituksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai rahoituspäätökseen otettuja ehtoja.

Opetusministeriön on tehtävä takaisinperintää koskeva päätös kahden vuoden kuluessa siitä, kun opetusministeriön tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla rahoituksen maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka rahoituksen perintään voidaan ryhtyä kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa rahoituksen maksamisesta.

53 §

Korko ja viivästyskorko

Yliopiston on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle rahoituksen maksupäivästä korkolain 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään opetusministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

54 §

Kuittaus

Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään yliopistolle myöhemmin maksettavasta tämän lain mukaisesta rahoituksesta.

55 §

Muutoksenhaku rahoitusta koskevaan päätökseen

Opetusministeriön rahoitusta koskevaan päätökseen, 50 §:n rahoituksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen, 52 §:n mukaiseen takaisinperintäpäätökseen ja 54 §:n mukaiseen kuittausta koskevaan päätökseen haetaan muutosta sen mukaan kuin valtionavustuslain (688/2001) 34 §:ssä säädetään.

56 §

Täytäntöönpano

Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Valtionavustuslaissa tarkoitettu oikaisuvaatimuksen johdosta annettu tämän lain 52 §:n soveltamista koskeva takaisinperintäpäätös voidaan panna täytäntöön verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä.

Laki yliopistolain voimaannpanosta

13 § (uusi)

Arvonlisäveron huomioon ottamiseen liittyvä määrärahasiirto

Mitoitettaessa yliopistojen rahoitusta vuodelle 2010 yliopistolain 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu arvonlisäverojen kompensointi toteutetaan siirtämällä valtion talousarviossa osoitettua opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromomentin 28.01.29 määrärahaa osaksi yliopistojen kokonaisrahoitusta. Määrärahasiirron suuruus perustuu vuoden 2008 kirjanpitoon.

Yliopistoasetus

3 luku. Yliopistojen rahoitus.

6 § Rahoitusperusteiden keskinäinen jakautuminen

Yliopistolain 46 §:n 2 momentin tarkoittamasta kokonaisrahoituksesta 75 prosenttia määräytyy toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 25 prosenttia muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella.

Toiminnan laajuuden ja laadun perusteella määräytyvästä rahoituksesta koulutuksen osuus on 55 prosenttia ja tutkimuksen ja tutkijankoulutuksen osuus on 45 prosenttia. Muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella määräytyvästä rahoituksesta koulutus- ja tieteenalarakenteen osuus on 75 prosenttia ja strategisen kehittämisen osuus on 25 prosenttia.

Koulutuksessa toiminnan laajuuden perusteella määräytyy 85 prosenttia ja laadun sekä vaikuttavuuden perusteella 15 prosenttia rahoituksesta. Tutkimuksessa ja tutkijankoulutuksessa toiminnan laajuuden perusteella määräytyy 75 prosenttia ja laadun sekä vaikuttavuuden perusteella 25 prosenttia.

7 § Rahoitusperusteiden laskenta

Koulutuksen laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden, tutkimuksen ja tutkijankoulutuksen laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden, sekä koulutus- ja tieteenalarakenteen perusteella määräytyvä rahoitus perustuu laskentakriteereihin, joissa otetaan huomioon eduskunnan ja valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepolitiikan kehittämisen keskeiset linjaukset. Laskentakriteereistä määrää opetusministeriö kuultuaan yliopistoja.

Strategisen kehittämisen perusteella määräytyvä rahoituksen osuus perustuu arvioon keskeisistä yliopisto- ja tiedepolitiikan kehittämistarpeista, joista sovitaan opetusministeriön ja yliopiston välisissä neuvotteluissa.

8 § Kustannustason muutos

Tilastokeskus tuottaa ja julkaisee yliopistolain 46 §:n 1 momentissa tarkoitetun yliopistoindeksin. Indeksi lasketaan Tilastokeskuksen julkaisemien yleisen ansiotaso-, elinkustannus- ja tukkuhintaindeksien muutosten perusteella. Kustannustason nousua määriteltäessä yleisessä ansiotasoindeksissä tapahtuneen muutoksen paino on 70 prosenttia, elinkustannusindeksissä tapahtuneen muutoksen paino on 20 prosenttia ja tukkuhintaindeksissä tapahtuneen muutoksen paino on 10 prosenttia.

Yliopistoindeksin pisteluku on 100 vuonna 2000. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten painotus tarkistetaan määräajoin, vähintään joka kahdeksas vuosi.

9 § Kustannustason muutosten huomioon ottaminen

Mitotettaessa yliopistojen varainhoitovuodelle osoitettavaa valtion rahoitusta otetaan huomioon valtiovarainministeriön varainhoitovuodelle arvioima kustannustason nousu sekä vahvistamisvuotta edeltäneen yliopistoindeksin toteutuneen kustannustason muutoksen ja valtiovarainministeriön mainitulle vuodelle arvioiman kustannustason muutoksen erotus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu varainhoitovuodelle arvioitu kustannustason muutos perustuu valtiovarainministeriön ennusteeseen yliopistoindeksin muutoksesta. Ennuste perustuu uusimpiin käytettävissä oleviin 8 § 1 momentissa tarkoitettuihin indeksin laskennassa käytettäviin tietoihin.